

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Pénteken October' 17 - dik napján, 1817 - dik esztendőben.

Orosz Birodalom.

Egy *Belgiumi* újság nagyon megtsallta 's rüt tévedésre vette Olvasóit 's mind azokat az egyéb Európai újságleveleket, kik utánna azt a' tzikkelyt kiadtak, melyben a' mondatott, hogy a' Kaukasusi Kormányozó Generális Jermeloff, a' *Persa* Udvarhoz Követnek rendeltetvén, néhány nevezetes Frantziák, kik a' *Napoleon* szolgálatjában Persiában külömbkülömb útakat tettek volt, most az Orosz Császár' szolgálatjában lévén a' nevezett Orosz Generálist, mint a' követség' tagjai, *Persiába* el fognák kísérni. Ezen hibát ilyen szókkal jobbitotta - meg egy más ugyantsak *Belgiumi* újságíró: — „Egy Olvasónk, úgy mond, azt erősíti, hogy ezen tzikkely, mennyiben a' megnevezett Frantziákat illeti, nem igaz. Az egygyik közzülök Inzsínör Oberslajtnánt Lami, a' ki most lépett *Desmairon* kisasszonnyal házosságra, Párisban van és azt mondja, hogy eszibe sem jut, hogy mostanság *Persiába* vegye útját, a' hol az 1815-ik esztendőben a' Scach' nevében néki tétetett szép ajánlásokat megvetette. Verdier Oberslajtnántságot visel az Idrei és Ligerisi departament' Legiójánál. Volt Inzsínör Kapitány Bontemps, Helvétziában *Geneva* városában él nyugodalomban; Lajard pedig, mint kereskedő, Párisban telepedt meg. Ezen három utolsóknak is tsak annyi kedvek van a' *Persiába* való elútozásra, mint Laminak, 's a' többek-

nek is mind azoknak, kik ezen tzikkelyben a' minap megnevezettek vala.“

Mihály Orosz nagy Hertzeg, ki a' múlt nyarat a' Wolga vidéki tartományokban való útozással töltötte-el, Augustus' 22 - dikén *Nizneinogorodba* a' fő városba érkezett, hol a' Nemességet, Tisztviselőket, 's Kereskedőket maga eleibe botsátotta, a' közönséges katonai 's polgári intézeteket, fogházakat, megnézegette, a' *Costromai* tsudatévő istenannyának szent képét ájtalossággal megtsókolta, 's a' környéki Tatór nemzeteknek szokásban lévő ajándékaikat a' sőt és kenyeret egy ezüst tányéron elfogadta.

Petersburgi Ivan Mihailow nevű nagy kereskedőház, 700,000 Rubelekből álló kridát hirdetett.

A' *Londoni Kurir* így irt vala nem régen: — „Ugy értettük *Petersburgból*, hogy ezen birodalomnak egy oly részében, a' hova tsak valami kevés befolyását is alig lehetne gondolni a' kereskedésnek, 's a' hol erre nézve a' titkos és tilalmas kereskedésnek valamelly útját tsak feltenni is alig lehetne, mostanság nagyon kedvetlen történet adta magát elé. Az Orosz Országlószék megsajditván, hogy *Archangel* városában (Északon a' *Dwina* mellett a' *Fejértengertől* 6 óra távolságra), az Anglus hajók nagyon kiterjedő tilalmas kereskedést folytatnának, rendeléseket tett, hogy a' dolog legszorosabban visgáltassék - meg. Ugyjött-ki, hogy a' kikötőhelybéli Vámházaknak titkos ajtaik voltak, mellyeknek se-

gedelme által részszerént egészszen tilalmas, részszerént pedig a' legnagyobb vámfizetés alá vettelve lévő portékák belopattak a' birodalomba. Erre nézve mind azokon a' helyeken, a' hol ezen tilalmas kereskedés eránt gyanú lehet, kereskedő hajóinknak evezőik mind elvették, hogy az *Orosz Országlószék* engedelmével egyik is el ne evezhessen onnét. Ez a' környülállás nem fog ugyan magok a' két Statusok között semmi kedvetlenséget okozni, de fog ám az abba beleavatkozott személyeknek. Ugy itélünk, hogy ezen hajóinkat az azokon találtató portékákkal egygyütt elfoglaltatja az *Orosz Országlószék*: a' maga embereivel pedig, kik bünösöknek fognak találtatni, úgy fog bánni, mint a' birodalombéli törvények fogják kívánni."

Most ekképpen szoll ugyantsak a' nevezett Kurir: — „Az *Orosz Országlószék Pétersburgban és Reválban* is az *Archangelihez* hasonló kereskedői tilalmas dolognak akadott nyomába. A' fejer Kartonnak bevitelét megengedi az *Orosz Tarifa*, de a' festetteket vagy nyomtatottakét nem. Az Anglus hajós Kapitányok azonközben módot találtak reá, hogy tsupa festettet vittek-be, melly úgy esett-meg, hogy az *Orosz vámostisztekkel* egygyet értettek, 's ezek a' színes kartont mind úgy irták-be a' laistromba, mint fejerét. A' dolog az által jött viláosságra, hogy a' vámos tisztek megváltoztattak, egy helyről más helyre küldettettek. Ezen visszaélésből sok és nagy károk következhetnek azokra az Anglus kereskedőkre, a' kik magokat efféle próbatételekbe avatták."

Lengyel Ország.

A' *Warschawi Municipalis* Elölülő Státustanátsos *Woyda*, ilyen Nyilatkozatást intézett a' Kormányozószék parantsolatjából a' közönséghez: — „Mint hogy némely dolog és kenyér nélkül szükölködő 's másokat megsaló 's ebből élösködő

emberek, magokat a' Titkos Politzia' Agenseinek adván-ki, 's a' lakosokat akképpen ijesztegetvén, hogy őket a' magok tilalmas beszédjeikért a' Politziánál elfogják árulni, ilyen 's több efféle külömbkülömb színek és fogások alatt töllök pénzt tsalnak-ki; holott pedig a' Kormányozószék nem tart semmi egyéb féle Politziát annál, melly a' lakosok személye 's javaik' bátorságára 's a' városi rendnek fenntartására megkivántatik: erre nézve közönségessé téteti a' Kormányozószék, hogy ő ennekutánna is tsak a' régi bölts szokást fogja tartani, magát a' nép' közönséges beszélgetéseibe nem avatja; mert meggyöződve van affelől, hogy minden olyan tilalmak, mellyek oda czéloznak, hogy, kivált egy pallérozott és jó principiumokkal biró nemzetnél a' beszédnek és vélekedés' kinyilatkoztatásának szabadságát megfojtsák, az emberek között felingerlő szembetünőséget 's az Országlószék eránt bizodalmatlanságot gerjesztenek-fel."

Württembergi Királyság.

A' *Stuttgardi* Udvari újságban ilyen Királyi Nyilatkozatás fordul elő: — „Országlásunknak azon czélzása, hogy a' Státus igazgatási alkotmányának minden ágazataiba új és hathatós elevenséget önthessünk, 's azt, a' mi jobb, a' már megismért szükségekkel megegyező fundamentomokra helyheztethessük, már kifejeztetve van a' közönség előtt. Biztoságok vagynak kirendeltetve, hogy előreválóképpen kidolgozzák az ezen czélzának elérésére vezérlő fontos tárgyakat, a' mellyek ezek:

1) ször; az adózás' systemájának megjobbittatása, 's a' Feudalis adózás alól való megvásárlódás.

2) ször; az Evangelicusok' Egyházi jószágaiknak kiszabattatása.

3) ször; a' Catholicusok' Egyházi jószágaiknak megfundáltatása.

4) szer; egy negyedik Biztosságra a' bizattatik, hogy a' Constitúciónak intézeteit, a' mennyiben ezek a' Státus' Rendjeinek képviseleti tárgyát nem illetik, vegye végrehajtó (folyamatba indító) tanácskozás alá.

„Ezen pontok szerént tehát nem soká sok olyan jóltévő reformátzióknak szemlélését várhatjuk, mellyek a' Státus' az Egyház', és Oskolák' tzelzásaiknak tökéletes végre való hajtathatásának mind ez ideig gátat tettek.“

P r u s z s z i a.

Egy *Westphaliai* tudósító így írt a' *Berlini* újságban Sept. 28-dik napján: — „A' Márki papság volt az, melly a' Protestáns Egyházaknak öszszetsatoltatásáról való gondolatot legelőbb hathatósan kinyilatkoztatta 's munkába is vette. Ezen Grófságban már még 1816-nak Juliusában nyilvánosságosan kimondották a' kétféle' Egyházak' papjai, hogy ők egyesülni szeretnék. Egy ideig tartott tsendes tanácskozás után végezetre Augustus' 15, 17, és 18-dik napjain *Hagenben* közönséges zsinatra 86 papok, mint kirendelt követek, öszszegyülekeztek; 's még valami 30-tzan önként való indulattal is megjelentek, úgy hogy mind egygyütt a' kétféle Egyházi ott öszszegyülekezett papi személyek számát száznál jóval többre lehet tenni, kikhez a' *Münsteri*, *Arnsbergi*, és *Trieri* Consistoriumok' Assessorai is hozzájok tsatolták magokat. Ezek a' Reformátzió' innepéhez való elő készületeket a' közönséges hajlandósággal meg egygyezőleg megtették, 's a' *Lutheranum*' templomban két napi épületes éneklések, beszédek, 's Egyházi szíves barátságga öszszekötött isteni szolgálatot tartottak. A' harmadik napon tzelzött nagy munkájokat végrehajtották. Már ekkor a' kétféle zsinat' tagjai, mint egy anyának kebelében egy közönséges zsinatban gyülekeznek öszsze, a' melynek az *Evangeliumi* nerezeténél egyéb nevét ők már

nem esmerik. Nem soká a' *Jülich* 's *Kliviai* Papi Karok is meg fognak ugyan ezen egygyesülésre hivattatni, oly czélzással, hogy, ha lehet, a' kétféle Protestáns Egyházak minden Rénusi tartományokban öszsze tsatóltassanak.“

„Én szeretném (így szoll ezen környülállásokról az úgy nevezett Német *Staatsanzeiger*) látni azt az *Egyházi külömbözést*, mellyet huszonnégy óra alatt el nem lehetne osztatni, mihelyest az ember a' főbb dologhoz okosan nyulna, mihelyest a' Dogmaleszegetésnek békét hagyna, 's tsak annyiban megegyezhetne, hogy a' kétféle Egyháznak öszszetsatolására leginkább tsak az Egyházi jószágoknak 's kassáknak öszszeöntése, az Egyházi külső hatalomnak 's fenytéktartásnak reguláztatása, a' hitbéli gyengébbeknek bigottságára egy kevésbé engedelmes tekintetek, 's egyéb efféle apróbbságok kívántassanak. Ilyen módon állította-meg kevés órák alatt a' *Nassau* i zsinát a' *Kolumbus*' tojását a' hegyes végin, úgy hogy a' most élőknek, az eddig oly nehéznek tartatott kérdés', elmés, sebess, és közönséges megelegetéssel lett megfelytésén való örvendetes elbámulása, valószággal hasonlónak tartathatik azokéhoz, a' kik *Kolumbussal* egygyütt ültek asztalnál, 's ő a' tolyást a' hegyes végire felállította (a' mit már ma a' kis gyermek is meg tudna tenni).“

A' *Kasseli* újság is a' kétféle Protestáns Egyházaknak ezen egygyesülési buzgóságáról beszélvén, ily megjegyzésen végzi szavait: — „Ezen vidéken az egyéb rendbéli pallérozottabb *Catholicusok* is éppen ily türedelmesek, 's tsak a' Papság volna egy kevésbé engedőbb: mind a' három Egyházaknak ohajtott öszszetsatolódása, nem találna ily sok akadályokra.“

A' mit kevés heteknek eltelése alatt a' *Washingtoni*, *Szakszoniai*, *Szvétszai*, *Helvétzai*, és *Hirsbergi* lakosoknak arra a' czélra lett öszszetsatolódásokról el-

vastunk, hogy idegen országoknak szerzeményeik, 's kivált fábrikáikból 's egyéb kézműveikből származó drágaságaik nélkül ellegyenek, ugyan ezt olvassuk most a' *Smiedebergi* lakosokról is. Ez a' törekedés mind nagyobb megnagyobb mértékben terjed az Európai olyan Státusoknak lakosaik között, a' hol a' fábrikák virágzásának még nem a' főbb gráditson való állása, 's több egyéb okok, mintegy valamely más pallérozottabb nemzetnek adófizetőjévé tették vala őket.

B e l g i u m

Közönséges újság levelekben olvasunk, hogy a' Belga Király arca határozta volna magát, hogy tsak hazabéli 's ott a' hazában készült szerzeményekből való ruhát fog ennekutánna a' testén hordozni.

Lüttichbe egy kis könyv jött-ki ily cím alatt: — „*Bizonyos módja annak, hogy miképpen lehessen fábrikáinknak 's kézműveinknek sietséggel való virágzást szerezni?* — Azt műtogatja az író, hogy a' nemzeti industriának buzdítására nintsen foganatosabb eszköz, mint az, hogy minden Belga férjfi, és aszszonyember esküvéssel megígérje, hogy a' hazában 's hazabéli szerzeményekből készülő ruházatoál egyebet nem visel. — Ezszerént ugyan üldözőbe vették, *Continental Systema* nélkül is, magok némely felnyílt szemű Continentalis nemzetek, az idegen 's kivált a' Continensen túl készülő portékákat! —

P o r t u g a l l i a.

A' Fő ítélőszék az utóbbi őszszeesküvés' részeseire kimondotta az ítéletet, a' melly szerént 18-tzan feloldoztattak a' vád alól; a' többek halálraíteltettek. Ezeknek öt napok engedtettek, hogy, ha tetténd, apellálhassanak.

Az *Oportói* levelek szerént raj' módjára nyüzsgenek az insurgensek' prédáló hajóji a' Portugallus és Spanyol partok

mellett. Sok szép ragadományra szert teszoek. Már a' Spanyolország és Afrika között lévő tsatorna' torkában is megjeleni mérészlenek a' magok fekete 's veres, és zöld 's veres zászlóikkal. Nem régen éppen a' *Kadixi* kikötőhely' torka elől tsiptek és vittek-el egy oda való kereskedő hajót. *Vera - Cruzból* most vártak néhány hajókat Kadixba, mellyek piasterekkel vannak terhelve, 's mint-hogy késnek, félelem kezdett uralkodni erántok.

Spanyol Amerika.

Az insurgensek olyan sikeresnek találják a' tengeri prédálást, hogy lassanként már nagyobb és több ágyus hajókat kezdetek építtetni. A' *Buenos - Ayresi* kikötőhelyből Julius' 5-dikén egy oly nagyságú prédáló hajó evezett-ki, hogy 40 ágyukkal és 500 hajós legényekkel van megrakva. A' neve *Consequencia*. —

Chiliben még az insurgensek az erősebbek. A' Királyi seregek' maradványa Falcaguanához vonta özsze magát, a' honnét, ha az insurgensek által még jobban is szorongattatni talál, hajóra ülni 's Chilit egészszen oda hagyni szándékszik.

Peruból olyan, de még megmagyarázást kívánó tudósítások érkeztek, mellyek szerént a' Királyi seregek és insurgensek között fegyvernyúgvás állott volna lábra. Mi módon eshetett volna ezeknek egymás eránt való megengesztelődése, az idő fogja megmagyarázni. Némely levelek szerént abban egygyeztek meg az ellenséges részek, hogy Európai Spanyolok uralkodásáról egészszen lemondjanak.

A' *Montevideói* környülállásokról kevés napok előtt azt irták, hogy a' Portugallus seregek ott még benn vagynak; hogy a' Buenos-Ayresi 's Brasiliai Ország-lószékek között ugyan egyéb eránt nagy barátság uralkodik, de az eleségnek Buenos-Ayresből *Montevideóba* való általvi-

tettetése még mind eddig szorosán tilalmaztatik, csak némelyeket a' nagy nyereségnek reméniése veszen arra, hogy titkos útakon oda eleséget lopjanak-be: a' szárazon pedig az Artigas seregei zártak-be minden utakat. Más tudósítások azt erőssítik, hogy ezen Portugallus seregek már csakugyan oda hagyták *Montevideót*, 's visszatértek a' Brasiliai határokra. —

Venezuelának állapotjáról mostanság semmit nem irhattunk, nem azért, mint ha az unalomig eleget nem olvastunk volna felölle, hanem csak azért, hogy minden tudósítások, mellyek az ott folyó dolgokat illették, egymással szüntelenül oly nagyon ellenkeztek, hogy telyes lehetetlen volt valami hitelest kiválasztani közzülök. Valami két héttől fogva minden nap' meg kellett volna táfolnunk azt, a' mit az azelőtt való napon irtunk volna. Eleinten az insurgensek által verették a' közönséges levelek oly nagyon ki a' Királyi seregeket a' *Terra Fermáról*, hogy már azt is alig lehetett tudni, hol állottak-meg. Az után a' Királyi seregek' segítségére érkezettek meg ugyan ezen tudósítások Spanyolországból 6000 fegyvereseket, a' kik *Margaritára* kiszállván, az egész *Uj Spartának* véget vetettek, 's innél *Camanábais* általevezvén az insurgenseket úgy megverték, hogy *Bolivár* az ő legfőbb vezérjek is csak nagy bajjal menekedhetett-ki, néhányadmagával, a' kezeik közzül. — Azután ismét megfordították ugyan azon újságlevelek a' kothkát, azt erőssítvén, hogy *Margarita* szigetének csak felét foglalhatták-el, de azt is sok veszteséssel, a' Királyi seregek az insurgensektől. — A' legutólsóbb újság pedig, mellyet *Venezueláról* olvasunk, ekképpen fejezi-ki a' legujjabb környülállásokat közönségesen: — „*Venezuelából*, a' dolgok' folyamátjára nézve, a' Királyi seregeknek nem nagyon kedvező tudósítások érkeztek. *Poplo Mo-*

rillo, a' Királyi fő vezér, kiverte ugyan *Cariacoból* és *Carupanóból* a' rebelliseket: de az a' hír, hogy *Margarita* szigetét elfoglalta volna, nem valóságosult-meg. —

A' mi az insurgenseknek *Cariacoi* és *Carupanói Morilló* által történt megvertetését illeti, ez annyival hitelesebb, hogy ezt ő maga írja a' tartomány' Kormányozójához *Mano Salvatorhoz*. A' verekedést Jun. 13-dikára teszi. Az insurgensek' vesztesét 200 elestekre és sok foglyokra, azokat, a' kik magokat önként megadták 500-ra, 's a' elnyert ágyukat 8-ra teszi. Minden munitziókat és egyéb fegyvereiket elvette. Elfogta *Herrera* és *Suerre* nevű Generalisokat 's *Jugo* nevű Oberstert. Reméni, hogy kevés idő alatt az egész ország' meghódoltatásával készen fog lenni egész a' *Triste* öbléig.

Hasonló ellenkezésben voltak néhány napoktól fogva a' Mexikói környülállásokra nézve is a' tudósítások. Generalis *Min* a eleinten már *Vera-Kruzot* is fenyegette vala (tudni illik ezen tudósításokban). Nem soká azután már csak a' neve is majd oda lett vala. Alig maradt vala egy pár száz embere. Ma ismét így irnak felölle: — „*Min* a' nak, mint értettük, *Mexikóban* már közel 1100 onnét való (Mexikói), Északi Szabad Amérikai, 's Európai reguláris katonái vagynak. A' magokat hozzátsatolt nemzeti fegyvereseket is számlálhatja 10 ezer emberekre, a' kik néki lekötelezték magokat, hogy az ő ügye mellett verekedni fognak. Ágyura 's munitziórais szert tett már elegendőre.

Északi Amérikai Egygyesült Státusok.

Innen ilyen nevezetes újságok érkeztek, de a' mellyek leginkább csak *Francia* országra nézve nevezethetnek nevezeteseknek: — „A' *Bonaparte*' egygyik volt Adjutánsa Generalis *Jourdain*, a'

ki *Watterloónál* fogságra esett, megérkezett Philadelphiába. *Caulincourt*, a' Vicentzaí volt Hertzeg, a' *Bonaparte* hajdani Nagy Lovaszmestere, 's utoljára az ő külső dolgokra ügyelő Ministere, a' ki sok ideig Petersburgi Frantzia Nagy Követ volt, öt millió Frankot plántált által Amérikába 's most abban foglalatoskodik, hogy uradalmakat vásároljon ezen summán. Ilyen vásárlásban foglalatoskodik *Vandamme* is. Azt a' *Lec Williámot*, a' ki *Bordeaux* városában Amérikai Consul lévén a' *Watterloói* ütközetnek elveszése után sok Frantziákat az Amérikába való elevezésre segített, a' *Missisipi* víz mellyékén annak a' tartománynak Kormányozójává rendelte az Egygyesült Státusok' Elölülője, a' holtak a' sok kivándorlott Frantziák megtelepedtek. Ez egy Frantziákból álló nagy plánta tartomány fog lenni idővel a' *Tinibechy* mentiben. *Lacanal*, a' Frantzia Császári Institutum' volt tagja Párisban, szép ígéretekkel hívogatja a' Frantzia tudósokat és ritka mesterségek műveseit, hogy mennyenek oda lakni. A' vidék, mellyet ezen új plántanemzet választott magának, legkellemetesebb éghajlattal fekszik. Spanyolországban *Andalusia*-hoz hasonlít. Terem itt minden, a' mi Déli Európában terem.

A' *Massachusetts*' öbliben egy még eddig esmeretlen rettenetes állatot szemléltek-meg. Ez egy tengeri kigyó, melly azoknak betsülése szerint, a' kik őtet látták, 150 lábnyom hosszúságú, 's a' bőrit oly kemény héj fedi, hogy lántsával is bajos lenne által verni. Nagyon utánna estek, hogy kézre kerithessék, de még eddig haszon nélkül.

A' Foks barátjai Sept. 29 - dikén számosan öszszegyülekezvén, innepet tartottak emlékezetére, egy nagy kortsmának szalájában. Nevezetes beszédek és pohárköszönések fordultak elé. Lord Grey

ült elől. Az ő beszédjének summás értelme e' volt: Ő most semmi dolgot nem lát úgy folyni, melly a' Foks' gondolkozásával megegygyezne. — Végezetre így intette halgatóit: Mind azoknak, kiknek az a' kötelessége, hogy Parlamento-mi tagokat válosaszának ajánljátok, hogy ezen munkában vigyázók legyenek. Maradjatok-meg a' mellett, hogy addig semmi új adót meg nem határoztok, míg jobb gazdálkodás nem áll lábra, 's a' fennálló visszaélések el nem töröltetnek. Kössétek pedig képviselőitek' szívére mindennek felett azt, hogy arra a' gyűlölséges adóra (érti a' jövedelemtől való taksát) valahogy reá ne engedjék ismét vétetni magokat, mellyet, mint a' beszéd foly, a' Ministerek ismét behozni szándékoznak, 's a' melly által a' mi Constitútzióknak fenntartására megkivántató lélek egészszen kiöltatna, 's melly a' Korona' hatalmát éppen oly nagyon nevelné, mint a' nép' vagyonát fogyasztaná. — Más részben azok ellen is hevesen kikelt az Orátor, kik a' Parlamentum' állapotjának megújittatását kívánnyák 's azt szeretnék véghez vinni, hogy a' tagok' választatása esztendőnként történjen, 's választói jussal minden lakosok birjanak.

Angliában a' Yorki Grófságnak *Halifax* nevű városat azzal magasztalta nem régen egy újságíró, hogy mitsoda nagy emberek vették ott származásokat vagy tudományokat. *Sterne*, *Tilotson*, *Bolton* ezen városban vagy vidéken születettek. *Herschel* orgonista volt ott a' parochia' templomában. A' vak *Sander-son* ez a' nagy Mathematicus is ott tanult sokáig *Nettletonnál*. *Defoe* ugyan ott a' *Rosa* nevű kis kortsmán írta a' maga *Robinsonnyát*.

Frantzia Ország.

A' két Kamarák' tagjai November 5-dik napjára meghivattattak, hogy gyűlje-

nek össze. — A' penzió n lévő emberek' laistroma 11 nyomtató mőhelyekben éjjel nappal nyomtattatik, hogy a' kamarák' eleibe terjesztessék. Negyed ré tben jő ki a' könyv; 800 lapot teszen; mindenik lapon találtatik 25 penzionatusnak neve, és így az egész könyvben 200,000 penzionatusok.

Párisban egy oly nevezetes per dőlt el Oktober' 5-dik napján, hogy még Anglus Parlamentumi tagok is néhányan jelentek-meg rajta, t. i. a' *Fekete-tő-összeesküvése'*, vagy rövidebben a' *Fekete-tő'* pere. A' nevét onnét vette ezen összeesküvés, hogy egy arany gombos tő volt az a' jegy, melyről egymást annak részesei megesmerték. A' tő' gombja fekete légy formájú volt. Még tavaly történt, hogy *Monnier* nevű Indziőr-Oberslajtnánt halálra ítéltetvén, csak kevéssel azelőtt, hogy a' meglövésre kivitetett volna, jelentette a' fogházban, hogy bizonyos nyilatkozatásokat akar tenni. Meg is halgattatott. Nyilatkozatásai abban állottak, hogy 10 ezimborás társait elárulta, a' kik ezek: *Maria Contremoulin* Kapitány, *Dufresne* Batalionkommandás, *Moutard* Kapitány, két *Duclos* egygyik Regiment kassatartó, a' másik vámos, *Bonnet* katonaispotály-igazgató, *Crouzet* Prokurator, *Leclere* Svadronoskomandás, *Baumier* katonaruha-szerző, *Brice* Vadászok' Kapitánya. — *Monnier* halálra ítéltetett volt azért, hogy *Vicennes* várának penzával lerajzolt plánumát 's annak előadását, hogy a' *Vicennesi* őrző sereg a' kútkba vetett mérég által elkábittatván 's elaltatván, az alatt az összeesküdtek 6

vagy 7 százan a' várba berontsanak, a' fegyvereket elvegyék, 's onnét Párisra mennyenek, nálla megtalálták. Azt is megvallotta ugyan ő maga, hogy a' vár' plánumát lerajzolás végett *Contremoulin* *Fridrich* nevű siketnémára bizta volt. Ötet a' múlt Oktober' 21-dikén akarták meglőni; 's azelőtt csak kevés szempillantatokkal határozta magát társainak elárulására. A' Király az ő halálos büntetését örökös fogságra változtatta által. — A' bünösök' Prokuratorai annak megmútatásán iparkodtak, hogy ezen egész vádnak dolgában semmi összeesküvés fel nem találtatik, 's hogy az egész vád tsupa üres beszéden 's minden fundamentum nélkül lévő híren építettett légyen. — Nevezetesen ütött-ki a' hosszas per' vége. Öt óráig tartott titkos tanátskozás után oly ítéletet mondottak-ki az Esküdtek a' vádnak minden pontjaira nézve, hogy az elvadoztatott személlyek azok között egyikre nézve sem bünösök; tehát mind elbotsáttattak. — *Monnier* is megtartotta az életit; 's a' kiket elárult, azoknak se' lett semmi bajok.

Török Birodalom.

A' pestisnek, melly a' mi Konstantzinápolyi Követünknek Báró *Stürmer* úrnak hazába bekapván, annak egy fiát elragadta, nem lett ezen Uri házra nézve semmi további következése: noha még, valamint a' fő városban úgy a' környéken is kegyetlenkedik ez a' veszedelmes ragadó nyavaja.

A' Belgrádi eddig volt ágyuzók helyébe két új Artillerista Regimentek küldettek Konstantzinápolyból.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
 Oct. 14-dik napján 278 — 15-dikén 279³/₄ — 16-dikén 275¹/₄ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Buda October' 12-dikéről. — Alig pihent egy keveset Országunk' Kommandansa Fő Herczeg Ferdinand Hazánk'nak a' Lengyel Határszélek' felé eső részében tett terhes utazása után, ismét útnak indult, hogy másfelé is megvizsgálná a' Katonai Intézeteket. Éppen tegnap dél előtt utazott el nevezetesen *Komárom* és *Szent György* felé. Reményleni lehet, hogy ő Kir. Fő Herczégének ezen hasznos, sőt szükséges utazása sok olyan hibáknak, hijánosságoknak, és vissza éléseknek eltörlését fogja maga után vonni, mellyek Országunkban a' katonai dolgokban eddig lehettek. A' külső Országokban való utazás tagadhatatlanul formálja a' Fejedelmi Személyeket, de a' Hazában való utazása a' Fejedelmeknek egyenesen a' Nemzetnek boldogságára tzelez, úgy hogy méltán örvendhetnek az Alattvalók, mikor a' leg felsőbb Méltóságban lévő Személyeket honnyaikhoz közel tisztelhetik.

A' fő Herczeg ezen tsak most kezdett utazásában e' folyó Hónapnak 12-dikén érkezett *Modorba*. Tisztelettel fogadtatott az öszve gyülekezett polgári, és katonai Hivataloktól a' Tanács - Ház előtt. Nagy leereszkedéssel beszéllgetett minden itt lakó penziós Stabalis és felsőbb Katona Tisztekek; megvizsgálta egynéhány katona kvártélyokat a' Tisztek házával egyetemben, és azután *Holits* felé indulván tovább folytatta útját.

Poson, October' 14-dikéről. — A' körül belől fekvő szőlős hegyeken ugyan elkezdődött már a' szüret, hanem a' tulajdonképpen való *Posoni* szőlős hegyeken a' folyó hónapnak 18, 19-dik napjaira van annak kezdete határozva. A' termés nagyon különböző a' helyekhez ké-

pest, de mindenütt igen jó fog a' bor lenni, mert állandóan igen jó idők jártak körülöttünk a' szőlőnek.

Vármegye Physicusai Tek. *Marsovszky József*, és *Schönbauer Mihály* Doctor Urak, továbbá Város Physicusai Tekk. *Endlicher Ignätz*, és *Würzler Kristóf* Doctor Urak, öszve vetett iparkodással, tsak mostanában éppen olyan Kéneső Füstölési Intézetet állítottak itt *Posonban* fel, a' millyet ugyan ezen esztendőben nem régiben ezelőtt Bétsben Doctor *Carro* úr nyitott fel. Egy készület' már egészen készen van, és már az Orvoslás folyamában is van vele; a' másik is kevés napok múlva el fog készülni. Minden egyszeri füstölésnek az árra itt 6 forintra van szabva (Bétsben 10 for.). A' kik ezen füstölési kurával élni akarnak, előre magokat a' fenn tisztelet Doctor urak között akármellyiknél jelenthetik.

* * *

Beregh Vármegyéből September' utólján.

Mely Szent fel-hevülésre gerjessen, 's mely örök emlékezetre fenn-maradandó áldozatra vonjon egy serény buzgóságú szívet, a' vallásos szeretet: példás bizonyysága ennek a' közelebb el múlt September' 21-dik napja. — Ez az emlékezetes nap vala az, melyen T. N. Csomai *Hajdi Lajus* úr, több T. N. Vármegyék' Fő Tábla Birája, Megyénkben helyhezett Getse helységének, tsak nem egészen tulajdon költségén felépített, 's tsinosan kiékesített Rő Templomát, 's Tornnyát az Ur' ditsőségére, 's Vallásunk' tisztességére fel is szentelteté. Megyénk' minden Vallási külömbség nélkül egybe hívott, főbb, 's alsóbb rendeknek, 's több szomszéd N. Vármegyék' nevezetes Tagjainak jelenlétekbén reggeli 10 órakor álla bé az Isteni-Tisztelet, melyet a' S.